

LIK OG LIKSKAP (NOU 2014:2) – HØRING

Det vises til brev av 22.april 2014 fra Kulturdepartementet der Arendal kirkelige fellestråd inviteres til å gi sitt bidrag til høringen: NOU 2014:2 «Lik og likskap».

Utgangspunktet for høringen er innstillingen fra et regjeringsoppnevnt utvalg («Lae-utvalget») som i 2012 ble nedsatt for særlig å vurdere de økonomiske sider ved dagens gravleggingspraksis og foreslå eventuelle endringer i lov og forskrift.

Utvalget leverte 03.03.2014 en omfattende utredning der det anføres at «en rekke avgifter på gravferdsområdet i dag skaper ulikhet og utvalget foreslår regelendringer og andre tiltak som skal gi mer forutsigbare løsninger for brukerne av gravferdstjenestene.»

Som premiss for utredningen ble følgende prinsipper lagt til grunn:

- Gravlegging er et offentlig ansvar og skal være uten kostnad for etterlatte
- Gravplassene skal være offentlige
- Gravlegging skal skje med respekt for personlig livssyn og trostilhørighet
- Gravferdsformene skal likestilles
- Ett menneske får en grav
- Med tiden blir graven slettet og gravminnet tatt bort

De viktigste endringsforslag oppsummeres i det følgende, sammen med fellestråds vurderinger og kommentarer.

UTVALGETS FORSLAG:

Kistegravlegging og kremasjon likestilles økonomisk og juridisk som gravferdsform.

Utvalget mener at kistegravlegging og kremasjon med urnenedsettelse økonomisk bør likestilles, med den følge at adgangen til å kreve inn kremasjonsavgift oppheves.

Det økonomiske ansvaret for båretransport til krematorium foreslås samtidig overflyttet fra NAV til gravplassforvaltningen. Forslaget må sees i sammenheng med utvalgets ønske om å bidra til etableringen av en effektiv krematoriestructur i regionene.

Disse kostnadene, som i dag beløper seg til ca 22,5 mill. kroner, foreslås lagt inn i rammetilskuddet til kommunene.

FELLESRÅDETS KOMMENTAR:

Fellesrådet støtter vurderingen av at alle gravferdsformer likestilles økonomisk og at muligheten for innkreving av kremasjonsavgift fjernes.

Begrunnelsen for å overføre felleskapets subsidiering av transport til krematorium kan imidlertid synes noe ensidig, og vil på kort sikt kun bidra til et administrativt merarbeid for gravplassforvaltningen. En avgjørende forutsetning for en slik endring vil uansett være at dette kompenseres fullt ut.

UTVALGETS FORSLAG:

Kommunene skal være pliktige til å ta imot utenbygds gravlegging. Brukerbetaling for gravlegging i annen kommune enn avdødes bostedskommune oppheves.

Utvalget foreslår en økonomisk likestilling mellom innenbygds- og utenbygds gravlegging. Det oppgis at omkring 8% av alle gravlegginger skjer i en annen kommune enn der avdøde var bosatt og at slik gravlegging i de fleste tilfeller faller dyrere for de etterlatte.

I denne sammenheng anføres det at det bør etableres en oppgjørsordning mellom de berørte kommuner og at denne oppgjørsordningen ivaretas av gravferdsforvaltningen.

FELLESRÅDETS KOMMENTAR

En plikt til å motta ethvert ønske om gravlegging vil kunne bidra til lokale utfordringer både når det gjelder økonomi og praktisk tilrettelegging. Ordningen vil kunne skape en uforutsigbarhet i forbindelse med langtidsplanlegging, arealavsetning og kravene til ledig gravkapasitet i kommunen. I typiske feriekommuner vil dette være en særskilt utfordring og vil kunne medføre særskilte løsninger for turister og utenbygds boende.

Fellesrådet støtter likevel forslaget.

UTVALGETS FORSLAG:

Endring av avgift for feste av grav.

Det foreslås en endring i avgift for feste av grav, slik at 20 år alltid skal være vederlagsfrie for alle. Ordningen gjøres uavhengig av gravens fredningstid og nivået for festeavgiften avgjøres lokalt for alle graver i kommunen.

FELLESRÅDETS KOMMENTAR

De muligheter som dagens lovgivning gir når det gjelder innkreving av festeavgift utgjør, for de fellesråd som fullt ut benytter mulighetene, en viktig inntektskilde. Som en følge av at ikke alle fellesråd benytter denne muligheten vil et stipulert inntektstap lett kunne settes for lavt.

Ordningen vil ellers kunne gi en del praktiske utfordringer, særlig ved et eventuelt gjenbruk av en grav i løpet av festetiden (omgjøring av festegrav til frigrav).

Fellesrådet støtter imidlertid forslaget om at satsene for festeavgiften avgjøres lokalt og at denne satsen skal være den samme for samtlige graver i kommunen.

UTVALGETS FORSLAG:

Tiltak for å få bedre statistikk og mer forskning på gravferdsområdet.

Her foreslås det at tall fra gravplassforvaltningene rapporteres via KOSTRA for å bedre oversikten og den langsiktige planlegging

FELLESRÅDETS KOMMENTAR

Fellesrådet støtter forslaget.

UTVALGETS FORSLAG:

Det foreslås at gravferdsforvaltningens inntektstap kompenseres gjennom økt rammetilskudd til kommunene

Det forutsettes da at bevilgningene til kirkelig fellestråd økes tilsvarende.

FELLESRÅDETS KOMMENTAR

En slik kompensasjon til fellestrådene via et økt rammetilskudd til kommunene vil erfaringsmessig lett gi store forskjeller fra fellestråd til fellestråd. Kompensasjonen bør derfor overføres fellestrådene direkte.

UTVALGETS FORSLAG:

Søknad om askespredning rettes til gravferdsforvaltningen med Fylkesmannen som ankeinstans. Det åpnes videre for askespredning på gravplass og for gravlegging i kolumbarium.

FELLESRÅDETS KOMMENTAR

Fellesrådet ønsker dagens ordning videreført. Erfaringene med denne ordningen er gode og virker etter sin hensikt. Det er vanskelig å se viktige grunner i at gravplassforvaltningen bør overta dette ansvaret.

Når det gjelder askespredning på gravplass vil dette medføre en del praktiske utfordringer. Ordningen vil bl.a. kreve at særlige egnede områder/terreng er tilgjengelig. Det

følelsesmessige ved at aske fra mange urner spres innen for et og samme geografiske område vil kunne komplisere en slik mulighet.

Bruk av kolumbarier vil kreve opparbeidelse av egne vegger eller byggverk og at det benyttes andre typer urner enn det som er vanlig i dag. Et uavklart spørsmål vil videre være hva som skal skje med urnen etter fredningstidens/festetidens utløp.

Fellesrådet støtter derfor ikke forslaget.